

DET VIL
DOMMERNE SE
TIL
SADELKÅRINGEN

*Bjarne Nielsen fra Dansk Varmblods Avlsledelse i dressur forklarer i denne artikel om sadelkåringerne.
Foto: Ridehesten.com*

Det er snart tid for eftersommerens sadelkåring, hvad er det dommerne lægger vægt på i bedømmelsen af dressurhestene? Det fortæller berider Bjarne Nielsen

Dansk Varmblods sadelkåring er en eksteriørkåring og en rideprøve samlet på én gang.

Hopperne/vallakkerne kan afprøves i enten spring- eller dressurdisciplinen, men fælles for begge discipliner er, at bedømmelserne starter med en måling og en kontrol af hestens signalement og aflæsning af chip. Herefter bliver hestene eksteriørbedømt på fast bund.

Ved sadelkåringen i dressur skal hestene vises i gangarter under egen rytter. Det er dommere fra Dansk Varmblods Avlsledelse som bedømmer hestene, der kan tilmeldes fra det år de fylder tre år.

Hvordan foregår bedømmelsen

under egen rytter, og hvad er det dommerne lægger vægt på, i deres bedømmelse af hestene? Berider Bjarne Nielsen har i knap 20 år fungeret som disciplin-dommer i dressur i Dansk Varmblods Avlsledelse. Han har været med til at indføre sadelkåringen af hopperne tilbage i 1996, noget der i høj grad har været med til at flytte avlen af heste i forbundet i den rette retning, understreger han.

En afprøvning ikke konkurrence

- Sadelkåringen er en afprøvning af hesten ikke en konkurrence. Og det er vigtigt, alle har det for øje,

Sadelkåringen starter med en eksteriørbesømmelse af hoppen på fast bund. Foto: Ridehesten.com

indleder Bjarne og han uddyber:

- Det er forskelligt, hvornår hestene er klar til at blive bedømt, og hvordan de reagere, når de kommer væk hjemmefra.

Hopper og vallakker til sadelkåring er typisk tilredet i foråret, hvorefter de måske lige få en måneds pause på folden, inden de kommer under sadel igen en måneds tid inden kåringen.

- Typisk vil man under den første måneds tilridning have en fornemmelse af, om hoppen vil være klar til bedømmelse efter endnu en måneds ridning eller, der skal et par måneder til, før hun er klar til opgaven, er Bjarnes erfaring.

- Her vil jeg pointere, at det er hestens grundgangarter vi vurdere. Det er grundkvaliteten i de tre gangarter, der bliver bedømt. I en alder af 3 år ønsker vi ikke at se dem lave øgninger i trav og galop.

Vi tager os god tid

Når hestene skal bedømmes, kommer de ind i hallen og får mulighed for at skridte rundt og falde til ro i de nye omgivelser.

- Der er nogle ryttere, som hellere vil i gang med at trave hestene fra starten af, fordi det passer bedst til hestens temperament, og det får de også lov til. På sin måde er det hele lidt "loose", men så alligevel ikke, smiler Bjarne.

Fremvisningen i trav foregår i letridning i et passende arbejds-tempo. Og det er frivilligt om man rider på stor volte, eller rider på cirkelvoter, eller en kombination. Man bliver dog på den volte, som man bliver bedt om at ride på (højre eller venstre), indtil man får besked på at skifte volte.

Hvordan accepterer hesten rytterens hjælpere?

- Vi ser på, hvilken form hesten er i stand til at gå i. Om den lægger sig fornuftigt til biddet. Dog taget i betragtning, at det er en hest, som blot er redet et par måneder. Slår de lidt fra, er det ikke det store problem. De skal blot kunne vise, at de helt grundlæggende er foran schenklen. Hvilket vil sige, at de accepterer at gå fremad til biddet,

og de kan håndteres af rytteren derigennem.

- Når hestene laver en hjørne-passage ser vi, om de balancerer fornuftigt. Det er et tidligt tidspunkt at se på dette, men det kan give os en indikation af hestens egenbalance.

Heste med en god funktion, har som oftest også en god balance, hvorimod heste, der er mere stramme i deres funktion, kan blive mere ujævne i deres takt, samt være svære at forme i hjørnerne. - Vi ser hesten gå på begge volter i trav, inden vi beder dem om at galopere.

- Når vi bedømmer unge heste beder vi først om at se trav, så galop og til slut skridt, hvor vi giver dem god tid til at slappe af og få strakt igennem kroppen.

- I galop ser vi igen hestene på stor volte og på cirkelvolte. I forhold til traven, så kan heste godt have mere kvalitet i galoppen på den ene volte end den anden. Og det er klart, der må vi finde et gennemsnit, når vi giver karakterer. Det er også i de tilfælde, at galopkarakteren måske kan være lidt vanskelig at forstå. Specielt hvis man ikke har været opmærksom på forskelligheden fra den ene volte til den anden, forklarer Bjarne.

Når dommerne er færdige med at bedømme galoppen, beder de rytteren tage op i trav.

Forlængelse af tøjlen i trav

- Her beder vi om at rytteren længer tøjlen, for at kontrollere, om hesten har gået i en falsk spænding, og ikke vil følge tøjlen og strække sig frem og ned.

Det er meget væsentligt, at de unge heste får lært funktion over ryggen, så de lærer at arbejde gennem hele kroppen, og ikke kun bevæger benene.

- Vi ser dem typisk på cirkelvolten, men det må også gerne være på stor volte, det er erfaringsmæssigt lettere at få dem lagt frem og ned på et buet spor, understreger Bjarne.

Herefter bliver rytteren bedt om at samle tøjlen op, og lave en overgang til skridt. – Vi vil gerne hest hestene skridte for en anstillet tøjle over 10-20 meter. Her skal rytteren forme hestens hals, og vi skal kunne se, at den kan holde en ren takt, hvor den danner det flotte "v" med for- og bagben. Hvis den går med nogle spændinger, vil den vakle i skridten, og ikke kunne holde takten. Jeg vil dog sige, vi ikke er helt så strikse i vores bedømmelse af den del af skridten på de 3-årige heste. De er ikke redet meget, og kan være lidt ubalanceret i skridten, så vi er opmærksomme på ikke at dømme dem for hårdt i skridten for en anstillet tøjle. Herefter giver rytteren efter på tøjlen, dog med en let kontakt, så hesten har noget at søge frem til. Herefter skridter man energisk frem.

Ridelighed og kapacitet

Når hesten bliver bedømt på fast bund, laver dommerne den lineære scoring på hestens bygning og benstilling. Og så får hesten en bedømmelse for skridt, trav og galop under rytter, ligesom der gives karakterer herfor.

Dommerne skal også give en karakter for ridelighed og kapacitet.

Ridelighedskarakteren er ikke alene en karakter for, om hesten har været "flink" under bedømmelsen, den indeholder så meget mere.

- Den korte definition på ridelighed er: Hestens evne og vilje til at tage imod rytterens signaler. Og den definition giver forklaringen på det vi skal bedømme. Vi skal se, at hesten tager positivt imod rytterens signaler, og at den kan vise et anspring på et buet spor, og det behøver ikke komme omgående, understreger Bjarne.

- Vi har nogle gange heste, som bliver meget stressede, som kommer til at løbe lidt afsted med rytteren. Vi er meget large med at få givet de heste tid til at falde til ro på en cirkelvolte.

- Der er en vis sammenhæng mellem ridelighed og kapacitet. Hvis en hest viser en ikke særlig god ridelighed, med et lidt voldsomt temperament, hvor den ikke lader sig ride inde på banen, vil det også kunne påvirke kapacitetskarakteren.

For det bliver sandsynligvis lidt svære at uddanne sådan en hest. De heste, som vi sædvanligvis giver en høj ridelighedskarakter, er de funktionelle heste. Det er ikke nødvendigvis heste, med de største gangarter, men måden de ar-

bejder på gennem hele kroppen, gør stabiliteten i hesten mere sikker. Det bliver lettere for hesten at gå i den rette form og i god balance.

Den rette form

I den klassiske dressuruddannelse er målet, at hesten skal gå med sin næseryg i eller lidt foran det lodrette plan.

- Det er vi naturligvis opmærksomme på, men da det drejer sig om meget unge heste, der ikke er redet særlig længe, da er det ikke for os et akkurat krav, at de skal gå med næseryggen i eller foran den lodrette linje under hele bedømmelsen, understreger Bjarne.
- Det er klart, hvis hesten går meget bag lod, vil rytteren få besked på at forsøge, at få hesten til at strække hoved og hals længere frem til hånden.

Bedømmelsen er ikke en ridekonkurrence, og vi kan godt bedømme, om hesten selv "putter" sig lidt bag hånden, eller den er forholdt. Det vil koste lidt i ridelighedskarakteren, fordi den ikke går ærligt frem til hånden. Det er jo hele grundessensen i dressuruddannelsen, at hesten arbejder bagfra og frem til hånden.

- Vi ønsker naturligvis ikke at se heste, som konstant går meget bag lod eller meget dybt fortil. Det er hverken en hård anstrengelse for hesten eller mishandling, hvis den arbejder sådan, men det er ikke målet med dressuruddannelsen.

Rummelighed overfor udfordringer

- Med de 3-årige heste ved man ikke lige, hvordan de reagerer på fremmede omgivelser. Så man må forsøge at finde den rette balance mellem at få hesten opvarmet, men ikke gjort træt, inden den skal til bedømmelse, understreger Bjarne, og han fortsætter: - Vi er meget opmærksomme på, at vi bedømmer heste, som er helt i starten af deres ridekarriere, og derfor vil vi heller ikke slå hårdt ned på de heste, som slår lidt fra undervejs, eller bliver lidt stressede i starten, men falder til ro i opgaven.

Publikum skal også acceptere, at det er unge heste vi bedømmer, så

de bliver også opfordret til at forholde sig så meget i ro som muligt, og ikke bevæge sig for meget rundt, når der er heste på banen.

- Er der en hest, som bider sig i tungen eller læben, og det kan jo ske, så bliver bedømmelsen standset. Hesten har dermed ikke bestået sin rideprøve, men har dog sin eksteriørkåring.

Rideprøven kan gentages ved en anden sadelkåring samme år, hvis man ønsker det. Det gælder også, hvis hesten reagerer meget voldsomt på at komme i fremmede omgivelser, så man er nødt til at afbryde afprøvningen af hensyn til hestens velfærd.

Præsentation og karakteristik

Som noget nyt fra dette års bedømmelser, samles hestene, efter bedømmelse under rytter, i hold af 6-8 som det lige passer i planen, hvor de bliver vist i skridt for hånd inde i ridehallen. Hestene bliver mønstret i trense, uden sadel, og stilles op enkeltvis for publikum. Herefter får de deres karakteristik, og dommerne oplyser om, hvilke karakterer hesten har fået. Ved samme lejlighed får udstilleren også hestens kåringsgrad at vide, samt om den har bestået rideprøven

(der kræves 675 points for 3-års heste og 700 for 4-års og ældre).

- Der vil være enkelte, som ikke får deres karakteristik, da de bliver udtaget til en finalering. Når vi ser hestene i finaleringen til slut får de deres karakteristik, og det er også fra finaleringen vi udpeger de heste, som går videre til KRAFFT Eliteskue, slutter Bjarne Nielsen.

